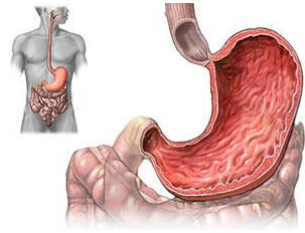

Sindirim Sistemi Hastalıklarında Kullanılan İlaçlar

Yrd. Doç. Dr. M. Kürşat DERİCİ

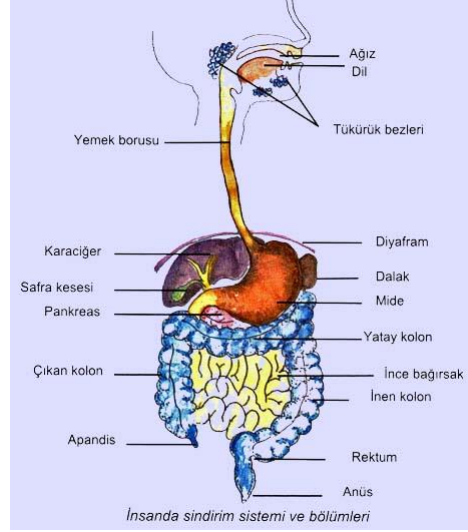
Hatırlama Soruları

1. Yangının 5 temel belirtisi nedir?
2. Histaminin enflamasyondaki rolü nedir?
3. Prostaglandin E2 nin inflamasyonda rolü nedir?
4. NSAİD neden mide-bağırsak kanalında kanama yapar?
5. Yüksek doz parasetamol neden tehlikelidir?
6. Opioid ilaçların 5 genel yan etkisi nedir?
7. Lidokain gibi lokal anestezipler ağrıyı nasıl önler?
8. Lokal anestezi ile adrenalın kombinasyonunun amaçları nedir?
9. NSAİD kullanımı ile etkileştiği için hangi grup ilaçları kullananlarda yakın takip gerekebilir?

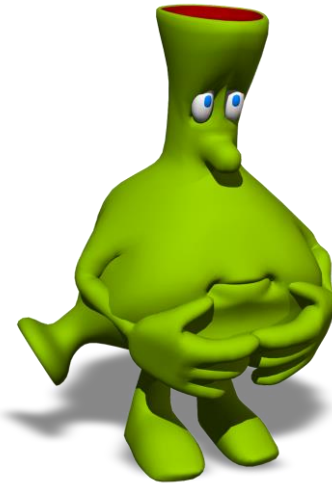
Sindirim Sistemi Bölümleri

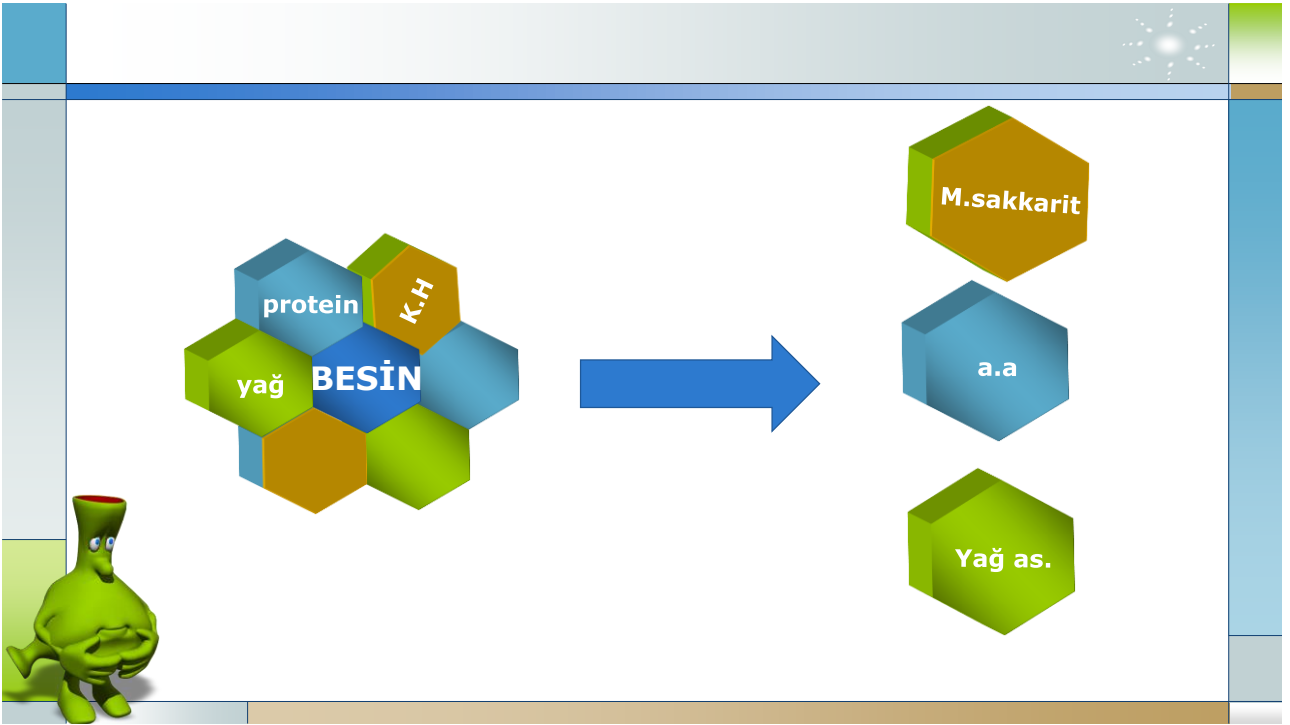
- ❖ Ağız-Dil,Tükürük Bez., Yutak,
- ❖ Özefagus,
- ❖ Mide
- ❖ Pankreas,
- ❖ KC
- ❖ Safra kesesi
- ❖ Duodenum
- ❖ Jejunum
- ❖ İleum
- ❖ Kolon
- ❖ Apendiks
- ❖ Rektum
- ❖ Anüs

Sindirim Sistemi Fizyolojisi

- ❖ Sindirim Sistemi Görevi; alınan yiyecekleri enerji, protein üretim ve doku onarımı işlevlerini gerçekleştirmek için gerekli yapı taşlarına dönüştürmek
- ❖ Mekanik Sindirim
- ❖ Kimyasal Sindirim (HCl, Enzimler, safra)

Sindirim Sisteminin Bölümleri

Ağız;

- ❖ Çiğneme..... Mekanik sindirim, ıslatma
- ❖ Tükürük..... **Amilaz**, Antibakteriyel enzimler,

Yutak;

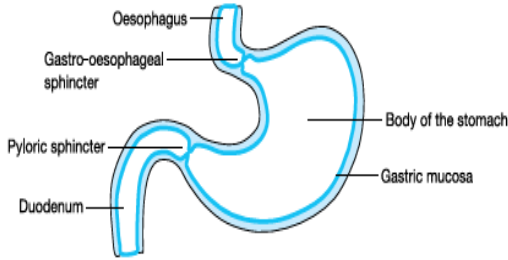
- ❖ Yutma refleksi, Epiglottis

Yemek borusu..... peristaltizm

- ❖ Baş aşağı yutmak mümkün mü?

Sindirim Sisteminin Bölümleri-2

- ❖ Gastro-özefagial sfinkter... Mide-özefagus arasında
- ❖ Gastro-duodenal sfinkter... Mide-duodenum arasında (pylorik sfinkter)

Mide

Mekanik sindirim..... Mide kasılmaları ile

Kimyasal sindirim..... HCl, pepsin

❖ Mide duvarı koruması..... Mukus katmanı

Kimus..... Mideden dudenuma geçen yumuşak hamur kıvamında besinler

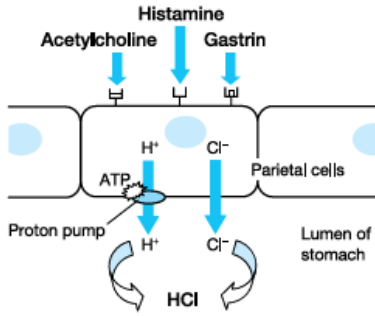
❖ pH... 2-3 (çok kuvvetli asit)

❖ Bakteri yaşayamaz (H. Pylori hariç)

Mide mukozasından HCL (asit) salınımı

- ❖ Hidroklorik asit (HCl), parietal hücre tarafından ayrı ayrı mide boşluğuna salgılanır. Mide içerisinde birleşerek HCl oluşur.

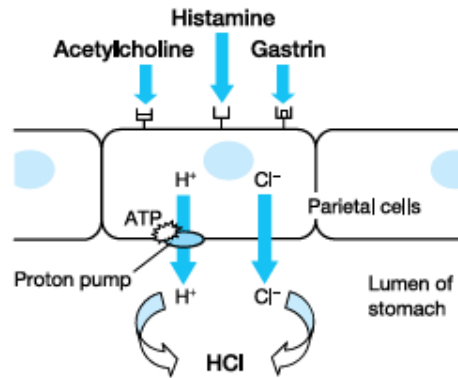

- ❖ Proton Pompası= H-K ATPaz

Mide mukozasından HCL (asit) salınımı-2

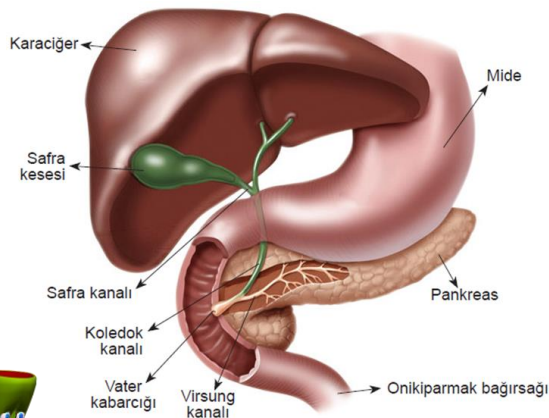
- ❖ **Parietal Hücre;**
 - Parasemp. Uyarı (asetil Kolin)
 - Gastrin
 - Histamin ile aktive olur.
- ❖ Pepsin ve HCl salgılar.

Sindirim Sisteminin Bölümleri-3

Pankreas;

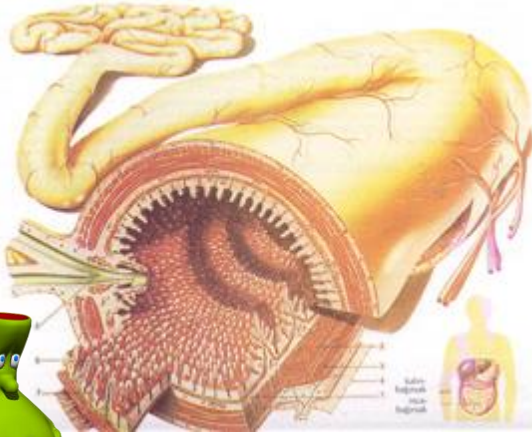
- ❖ egzokrin& endokrin organ
- ❖ Amilaz, Proteaz ve Lipaz enzimlerini duodenuma salgılar.
- ❖ pH yükselmesi için.. bikarbonat salgılar.
- ❖ İnsülin- glukagon.... Kana verilir.

Amilaz.. KH sindirimi
Proteaz... Protein sindirimi
Lipaz.... Safra salgısı (KC den gelen) ile beraber yağların sindirimi

Sindirim Sisteminin Bölümleri-4

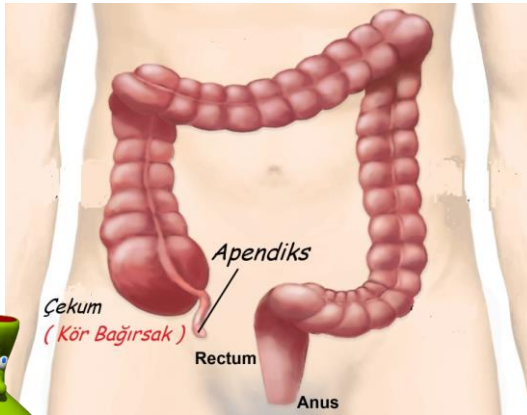

İnce Bağırsak; 6 m

- ❖ Villuslar ile 3 km
- ❖ Duodenum, jejunum, ileum
- ❖ Temel yapıtaşlarına ayrılan besinlerin emilerek kan dolaşımına geçişi

Sindirim Sisteminin Bölümleri-5

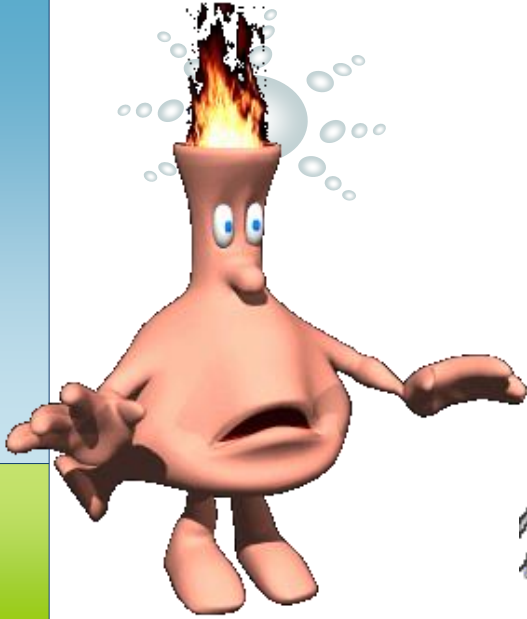

Kalın Bağırsak;

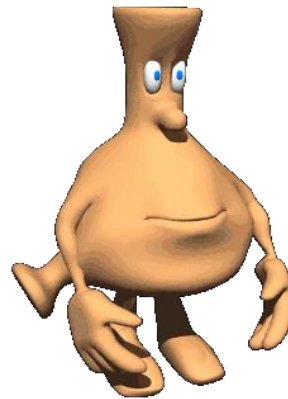
- ❖ Suyun geri emilimi
- ❖ Feçes şeklinde depolanması
- ❖ K vit. üreten bakteriler

Sindirim Sistemi Hastalıkları

- ❖ Şişkinlik, bulantı-kusma
- ❖ Mide ekşimesi, mide yanması
- Dispepsi**
- ❖ Özefajit, **reflü**
- ❖ Peptik ülser, gastrit,
- ❖ Kabızlık, ishal
- ❖ Ülseratif kolit, Chron Hastalığı

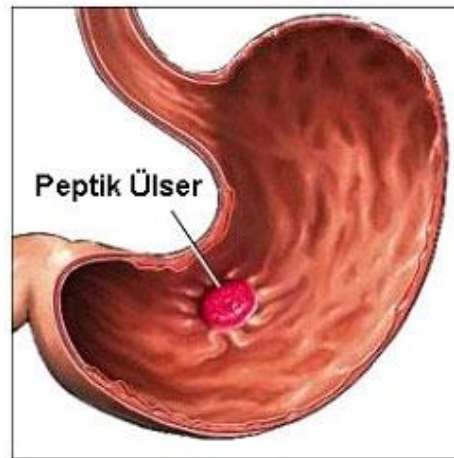
GASTROÖZEFAGİAL REFLÜ

- ❖ Özefagusda koruyucu sistem yok.
- ❖ GÖ sfinkterden geriye kaçak
- ❖ Öksürük, reflü, ağrı vb şikayetler
- ❖ Alkol tüketiminin azaltılması
- ❖ Diyet
- ❖ Kilo verme
- ❖ Sigara bırakma

PEPTİK ÜLSERLER

- ❖ Mide ya da duodenumda
- ❖ Mide mukozasının erozyonu
- ❖ Helicobacter pylori
- ❖ Stres, gıdalar vb nedenler
- ❖ NSAİD vb ilaçlar
- ❖ Ağrı, kusma vb.

Alt Sindirim Sistemi Hastalıkları ishal & kabızlık (gastroenterit & konstipasyon)

İshal (Gstroenterit)

- ❖ Gıda zehirlenmesi
- ❖ Enfeksiyonlar (salmanella, E.Coli, Rota virüs vb)
- ❖ Kronik ishal.... Spastik kolon, chron hast, divertikül, laktoz intoleransı ve Çoliak hastalığı (glüten- buğday allerijisi)
- ❖ **Nedenleri;**
- ❖ Sıvı geri emiliminin azalması
- ❖ bağırsak içine fazla sıvı salınması
- ❖ Sıvı emilimi için zaman yetersizliği (motilite artışı)

Alt Sindirim Sistemi Hastalıkları ishal & kabızlık (gastroenterit & konstipasyon)

Kabızlık;

- ❖ Motilite azalması- dehidratasyon
- ❖ Aşırı katı dışkılama
- ❖ Fissur- hemoroid nedenli olabilir.
- ❖ Abdominal ameliyatlardan sonrası.... Retansiyon
- ❖ Lifsiz gıda ile beslenme... fastfood
- ❖ Egzersiz yapmama
- ❖ İlaçlar (opiyadlar, kalsiyum kanal blokörleri, antidepresanlar vb)

Alt Sindirim Sistemi Hastalıkları

Spastik Kolon (İrritabl Barsak Sendromu)

- ❖ İshal& kabızlık & retansiyon & ağrı
- ❖ Gıda intoleransı, stres

Crohn ve Ülseratif kolit;

- ❖ İltihabi barsak hastalıkları
- ❖ Ülserleşme ve perforasyon riski

Antibiyotikleri ile ilişkili kolit;

- ❖ Antibiyotikler ile duyarlı bakt. ölmesi sonucu *C. Difficile* Bakterisinin üremesi

**Sindirim Sistemi
Hastalıklarının
tedavisinde kullanılan
ilaçlar**

A- Peptik Ülser Tedavisinde Kullanılan İlaçların Sınıflandırılması:

I-Asid salgılanmasını azaltan ilaçlar:

a-Histamin H₂-reseptör blokörleri:

- Simetidin
- Ranitidin
- Famotidin
- Nizatidin

b-Proton pompası inhibitörleri (PPI'ler):

- Omeprazol
- Lansoprazol
- Pantoprazol
- Rabeprazol
- Esomeprazol

c-Antimuskarinik ilaçlar:

- Pirenzepin
- Telenzepin

d-Somatostatin

- Somatostatin-14
- Okterotid

II-Antasid ilaçlar:

a-Sistemik etkili olanlar:

- Sodyum bikarbonat
- Dihidroksialüminyum sodyum karbonat

b-Sistemik etkili olmayanlar:

- Alüminyum bileşikleri
- Kalsiyum bileşikleri
- Magnezyum bileşikleri

III-Koruyucu tabaka oluşturan ilaçlar:

- Sukralfat
- Kolloidal bizmut bileşikleri

IV-Sitoprotektif ilaçlar:

- Mizoprostol
- Rioprostol

V-H. pyloriyi eradike eden ilaçlar:

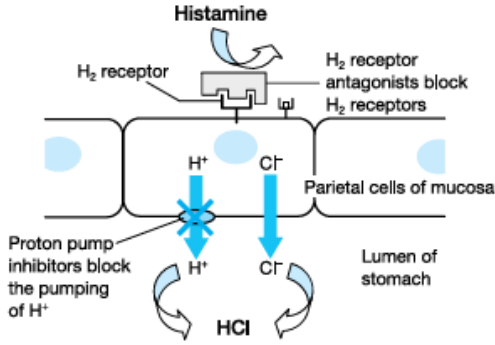
- Klaritromisin
- Metronidazol
- Tetrasiklin
- Amoksisilin

1. Antiasitler

- ❖ Reflü (GÖR) ve dispepsi tedavisinde kullanılan bir çok ilacın amacı mide asiditesini azaltmaktır.
- ❖ Alkali Al ve Mg bileşikleri içerir.
- ❖ Midedeki kimüs pH değerinin yükseltir. (asitliği azaltır)
- ❖ Böylece özefagusdaki tahriş azalır.

2. H2 Reseptör Antagonistleri

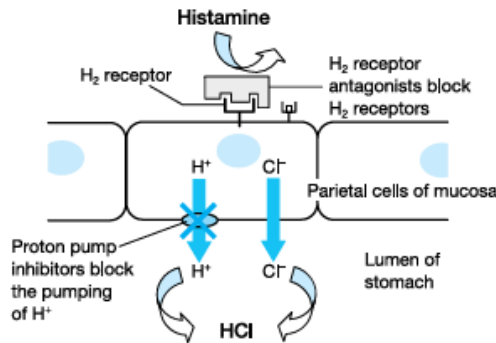
- ❖ Simetidin
- ❖ Famotidin
- ❖ Nizatidin
- ❖ Ranitidin
- ❖ Mide mukozasındaki parietal hücrelerde H2 reseptörünü bloke eder.
- ❖ Lümeneye HCl salınımı azalır.

- ❖ **Simetidin** Sitokrom P450enzimleri üzerinde inhibisyon yapar. **Varfarin, Fenitoin, aminofilin** kan düzeyleri yükselebilir.

2. Proton Pompası inhibitörleri

- ❖ Dispepsi, reflü, ülser
- ❖ H. Pylori ted.
- ❖ Parietal hücrede H-K ATPaz inhibe eder.
- ❖ Omeprazol
- ❖ Pantoprazol
- ❖ Lansoprazol

3- Sitoprotektif İlaçlar:

Mizoprostol:

- PGE₁'in stabil türevidir.
- Mide asid salgı bezlerini inhibe eder; mide mukozasından mukus ve bikarbonat salgılanmasını artırır.
- Hem bazal hem de stimüle edilmiş asid salgısını azaltır.
- Sadece mide ülserini önlerler. NSAİİ'lerin mide ülseri oluşturma yan etkilerine karşı kullanılırlar.
- En sık yan tesirleri diyaredir. Uterusu stimüle edip düşüğe neden olabilir.

B- İshal tedavisinde kullanılan ilaçlar

- ❖ Mide barsak kanalında peristaltik hareketleri inhibe eden ilaçlardır. **(Opiyat ilaçların yan etkisinden faydalanılır)**
- ❖ *Kodein fosfat, ko-fenotrop, loperamid, morfin*
- ❖ Yenidoğan- çocuk ve yaşlı hastalarda tehlikeli
- ❖ Nedeni anlaşılmadan ishal kesici tedavi verilmez.
- ❖ Viral ishallerde..... Destek tedavisi
- ❖ Bakteriyal ajan tespit edilirse..... Antibiyotik
- ❖ Antimotilite ilaçları küçük çocuklara tavsiye edilmez.

C- Kabızlık tedavisinde kullanılan ilaçlar

- ❖ Tedavide öncelikle yaşam tarzı değişiklikleri
- ❖ İlaç kullanımı varsa değiştir.
- ❖ Hemoroid& fissür var ise tedavi
- ❖ Tedavisinde *laksatifler* kullanılır.

1. *Hacim oluşturuucu laksatifler;*

Ör: Metilselluloz

2. *Ozmotik laksatifler;*

Kolona su çekerek gaitayı yumuşatır. Ör: laktuloz

3. *Uyarıcı laksatifler;*

Barsak içine sıvı salınımını ve motiliteyi uyarırlar.

Bisokodil, Senna bileşikleri (sinameki)

Tekrar Soruları-1

1. İnce bağırsağın bölümleri nelerdir?
2. Tükürükte nişastayı parçalayan enzim nedir?
3. Mide sfinkterlerinin işlevi nedir?
4. Midede protein sindirimi için işlev yapan enzim hangisidir?
5. Midede HCl salınımını uyarıcı 3 mediatör ?
6. Sentezlediği enzimler ile yağ sindirimine destek olan 2 organımız hangisidir?
7. Antiasitler reflü belirtilerini nasıl azaltır?

Tekrar Soruları-2

8. Hangi peptik ülser oluşumundan sorumlu tutulmaktadır?
9. Simetidin, famotidin ilaçları hangi reseptöre bağlanır?
10. Simetidin hangi enzim üzerinden hangi ilaçlar ile etkileşir?
11. Proton pompası inhibitörleri mide asidini nasıl azaltır?
12. İshal tedavisinde kullanılan ilaç grupları
13. Ozmotik laksatifler nasıl etki gösterir?

